

DIDACTICS IN THE POETRY OF T. JUMAMURATOV

Ktaibekova Zulfiya Kengesbaevna

Senior Lecturer, Department of Karakalpak Literature, Nukus State Pedagogical Institute named after Ajiniyaz, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology

Annotation: The article analyzes the didactic songs of the famous writer T. Jumamuratov in his poetry. In his works, the need to treat friends, enemies, and the good and the bad, the need to seek the advice of adults, and the need to pay attention to the upbringing of children from an early age were discussed on the basis of examples. The songs that glorify parents in the family and advocate that people in society should always be on good terms with each other were also analyzed.

Keywords: poetry, didactics, poet, family, child, good, bad, upbringing.

T. Jumamuratov is a well-known master of Karakalpak literature. He enriched Karakalpak literature with thematic and genre works. The themes of the poet's poetry consist of mother, homeland, love, friendship, labor and didactic songs. The author's "A good child is the wing of your life", "The sun makes you grow older", "Peaceful life brings eternal life to the people", "Cultivation begins at the beginning", "A good wedding is like a wedding", "The key to the world is in your heart" The poet's poems occupy a special place in his work, such as "The Sign", "The Mystery of Creation is Revealed", "If You Are Broken", "The World Was Built for Everyone", "If You Speak the Truth, No Reputation Will Fall".

In the song "Peaceful life brings happiness to the people", T. Jumamuratov advises what a woman, who is the mainstay of the family, should be. For example:

Ҳаял болсаң қабақ шытпа ақыл бол,

Жарқын минез, жүреклерге жақын бол. [1.87]

In his works, the poet describes how to treat a friend, an enemy, the good and the bad, and to receive the advice of the elders as follows:

Жет соңынан жақсы исти басла да,

Ақмақ душпан жаман десе таслама... [2.22]

Жалтақ сөз – жылтыраған шытақтай,

Ақмақ сөзи тикенекли путақтай,

Көпти көрген қарыялардай тыңласаң,

Оқылмаған тап-тамаша китаптай. [2.20]

In the book "Cultivation begins from the beginning" emphasizes the need to pay attention to the upbringing of the child from an early age, to have the right attitude, that positive results are expected only if everything is given a good upbringing:

Егин тәрбиясы бастан болады,

Адамға тәрбия жастан қонады,

Қараўсыз егиннен хеш хасыл күтпе,
Тәрбиясыз бола душпан болады. [2.19]

In the song "A good child is the wing of your life" the poet's unconditional love for the child is described as follows:

Бала десе неге ықлас артады? –
Гейде урыссам, мухаббатым тағы бар,
Не дуўасы бар екенін билмедим,
Мәргиясы жүрегимди тартады. [1.99]

The song emphasizes the role of parents in the upbringing of children in the family, and, of course, to some extent, the influence of parents on the development and growth of children, their place in life. For example:

Уясынан куста сезим алады,
Хәр бир нәрсе негизине барады,
Атасына усамайды десең де,
Ең болмаса бир белгиси қалады. [1.100]

In the song "The sun makes you grow older than a child", he advises to know the value of parents while they are alive, to put them in a place of honor and dignity:

Қыял гейде ермеклейди адамды,
«Көзим түсти, этирапы қараңғы...»
Түсинде де көриў қыйын өлген соң,
Тириликте қәдирлей бил ананды! [2.27]

Encourages people to always be on good terms with each other in society and encourages them to be generous and polite and respectful. For example:

Қабак үйип бултаңлайсаң басқарма,
Жүрегінде ериместей тас барма?!
Сен олардың ким боларын билмессең,
Көз алартып, хәкиреңлеме жасларға! [2.27]
Сый көрерсең, сыйлай билсең егер сен,
Қопал болсаң, абырайыңды төгерсең.
Қатты сөзден хеш биреўге пайда жоқ,
Ерегиспей, татлы сөзден жеңерсең. [2.31]

In every song written by T. Jumamuratov in a didactic way, expressing the relationship between people, unity, not to take revenge for the evil done by others, it is always necessary to do good, and whenever you want to do good, you can do it. For example:

Көп налыма шуғыл сырттан сөккенге,
Сен мәрт болсаң кек саклама өкпеңде,
Сен тастырсаң абырайдың булағын,
Түўесилмес аўзы менен төккенге. [1.110]

Алаберсең аз болмайды салмағы,
Бергеннің де болмай қалмас алмағы,
Қолдан келсе жақсылық ет адамға,
Ол өзіңнің қуянышың алдағы. [1.85]

In the song "The key to the world is in your hands", he says that goodness is like a bouquet of gifts that will be remembered forever, and that evil can harm you at any time.

Адамға жаманлық – кураллы урыс,
Жақсылық – сыйлыққа берілген гүлдәсте,
Силтесең силтенер қылышқа қылыш,
Жақсылық тозбастан сақланар есте. [1.33]

In the song "Patience is a sign of goodness" it is necessary to enter the work without fear, to be bold, to learn the advantages of choosing the right path in life, to lie, to deceive, to inflict a catastrophe, to inflict blood on anyone. He advises us not to speak harshly, not to be arrogant, but to speak with sincerity and victory.

Сәл нәрседен қорқып болмаң ғәрип хал,
Соқпағыңды дурыс жолға жарып сал,
Алдау, хийле соқпақтары туңғыйық,
Тәсил, ептің алды булдыр, бийик жар. [1.112]

Сабырлылық – жақсылықтың нышаны,
Ашыу – душпан, ақмақтың пышағы,
Өз еркиңди ашыуыңа жеңдирсең,
Ақыл сеннен тапырақлап қашады. [1.112]

The song "Patience is a sign of goodness" in the song "Even if you find the secret of creation" is encouraging in its content. does:

Таптырмайды ақыл менен жеңгенлик,
Ол да ақыл - нәсиятқа көнгенлик,
Бир бәлеге шатпай қоймас адамды,
Басқа түссе аўыр кесел – менменлик...
...Ең гөззаллық ақыл менен мийнетте,
Солар ғана атағыңды жаяды. [1.113]

In the song "Jigarlangsang" he says that if you work hard, if you work hard, you will not lose your work, and it will never pay off. For example:

Алға атла, кетпе кері,
Босқа кетпес маңлай тери.
Болыу ушын мийнет ери,
Иркилмей пәт бере бериң. [3.56]

In the songs "If you speak the truth, you will not be dishonored", "True gold, there will be a shining light! ..." бұлады. For example:

Ғақ сөз айтсаң, хеш абырай түспейди,
Жалатайлар тәсилинен «тис жейди»,
Базбиреулер көрингенге сын тағып,
Аўлағында хәр бәлени ислейди. [2.36]
Шынлық – алтын, жайнап турар нур болып,
Ғарамылық жасырынар кир толып,
Тәризиниң өлшеўине келгенде,
Жалатайлар ушып кетер күл болып. [2.39]

In conclusion, the themes of T. Jumamuratov's poetry are colorful. Didactic works are one of the issues that still need to be studied in Karakalpak literature.

References

1. Жумамуратов Т. Your life itself is a philosophy. -Nokis .: Karakalpakstan. 2005.
2. Жумамуратов Т. I came back to the island. -Nökis .: Karakalpakstan. 2015.
3. Zhumamuratov T. On the wave. - Nökis .: Karakalpakstan. 1970.